

ความเชื่อเรื่องน้ำพุทมนต์สำหรับพุทธศาสนิกชน

THE BELIEF OF HOLY WATER FOR BUDDHIST

สุชาติ บุชัยญานนท์

Suchat Butjayanon

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ubonratchathani Rajabhat University

E-Mail: suchat.b@ubru.ac.th

ได้รับบทความ: 6 มีนาคม 2561; แก้ไขบทความ: 6 เมษายน 2561; ตอบรับตีพิมพ์: 10 พฤษภาคม 2561

Received: March 6, 2018; Revised: April 6, 2018; Accepted: May 10, 2018

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มุ่งนำเสนอ 3 ประเด็น คือ (1) คติความเชื่อเรื่องน้ำพุทมนต์ในพระพุทธศาสนา (2) กระบวนการในการทำน้ำพุทมนต์ (3) คติความเชื่อพลังอำนาจในพระรัตนตรัยสำหรับพุทธศาสนิกชน (4) คติความเชื่อพลังอำนาจในพระรัตนตรัยสำหรับพุทธศาสนิกชน และ (5) ข้อพิสูจน์น้ำพุทมนต์ทางวิทยาศาสตร์ จากผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า น้ำพุทมนต์ คือน้ำที่ผ่านพิธีปลุกเสก น้ำพุทมนต์สามารถนำมาใช้ในงานประกอบพิธีมงคลต่าง ๆ หรือผ่านการปลุกเสก (สวด) ของพระภิกษุหรือคฤหัสถ์ผู้มีวิชาอาคม โดยมีมาจากการเชื่อในสมัยพุทธกาลได้มีเหตุการณ์เกิดเหตุพิภพภัยในกลุ่มเจ้าลิจฉวี ที่เมืองเวสาลี การประกอบพิธีน้ำพุทมนต์นั้นต้องเตรียมสถานที่ น้ำพุทมนต์ ภาชนะชั้นใส่น้ำพุทมนต์ ด้ายสายสิญจน์ อาสนะสำหรับพระสงฆ์ที่มาเจริญพุทมนต์ เทียนไข และห้อยคาหรือไม้ระยม ในการใช้ประพรมน้ำมนต์ ชาวพุทธมีคติความเชื่อในพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งของชาวพุทธและมีอำนาจมากทั้งอำนาจพุทคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ดังนั้น ชาวพุทธจึงเชื่อว่าพระรัตนตรัยนั้นเป็นสิ่งที่เปี่ยมมงคลสูงสุดจะประกอบพิธีน้ำพุทมนต์ก็ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยทั้ง 3 ประการ นั่นเอง

คำสำคัญ: ความเชื่อ, น้ำพุทมนต์, พุทธศาสนิกชน

Abstract

This academic article aims to present 5 issues: (1) the beliefs of the holy water in Buddhism, (2) the process of making the holy water, (3) beliefs, power in the Triple Gem for Buddhists, (4) the beliefs, power of the gems for Buddhists and (5)

scientific proof. From the results of the study, it was found that the holy water was a chanting ceremony or through chanting to the holy water. The holy water can be used in the various festivity or passed or through the chanting of the Buddhist. monks or the Ley persons, who have the holy beliefs from the in the Buddha period, have the lack of events in the Liccavi's group at Velali City. Buddhist monks must prepare the holy water containers, such as the holy water, the monk's seat to the Buddha's teaching (Buddha-mantra), pour wax and grass or gooseberry wood fore using the holy water. Buddhists have the belief in the Triple Gem that it is a Buddhist and powerful power of the Buddha, the power of the Dhamma and the power of the Noble Sangha. , the Buddhists have to believe that the Triple Gem is the highest festivity (Mangala), which during the holy water ceremony is reminiscent of the qualities of the Triple Gem as well.

Keywords: Belief, Holy Water, Buddhist

บทนำ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ น้ำพุทมนต์สำหรับพุทธศาสนิกชน ผู้เขียนมองว่าชาวพุทธนิยมในการรดน้ำพุทมนต์และให้ความสำคัญในการประกอบพิธีทางศาสนา และก็ได้มีข้อสงสัยว่าน้ำพุทมนต์นั้นมีความสำคัญอย่างไร น้ำพุทมนต์จะศักดิ์สิทธิ์ได้หรือไม่ หรือน้ำพุทมนต์เป็นเพียงแต่น้ำธรรมดา แต่เมื่อผ่านการสวดมนต์แล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกดีสทธิ์ตามแรงศรัทธาของชาวพุทธได้หรือไม่ อีกประการหนึ่ง พระพุทธศาสนาจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับน้ำทั้งคติความเชื่อ การสร้างบารมี การทำบุญแล้วต้องกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญกุศลให้แก่เจ้ากรรมหรือแก่ผู้มีพระคุณ ดังนั้นผู้เขียนจึงสนใจอยาจะนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับน้ำพุทมนต์ที่คนดื่มแล้วสามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ และการพรมน้ำพุทมนต์แล้วให้เกิดสิริมงคลกับชีวิต ตลอดจนสามารถปัดเป่าสิ่งไม่ดีต่างๆ ที่เกิดจากทุกข์ภัยให้หมดสิ้นไป ดังนั้นผู้เขียนจึงจะนำเสนอเกี่ยวกับน้ำพุทมนต์ประเด็นสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับการเจริญน้ำพุทมนต์ในพระพุทธศาสนา
2. กระบวนการขั้นตอนในการเจริญน้ำพุทมนต์
3. คติความเชื่อพลังอำนาจในพระรัตนตรัยสำหรับพุทธศาสนิกชน
4. ข้อพิสูจน์น้ำพุทมนต์ทางวิทยาศาสตร์

ความเป็นมาเกี่ยวกับการเจริญน้ำพุทมนต์ในพระพุทธศาสนา

น้ำพุทมนต์ คือน้ำที่ผ่านพิธีปลุกเสกหรือผ่านการสวดทำน้มนต์ น้ำพุทมนต์สามารถนำมาใช้ในงานประกอบพิธีมงคลต่าง ๆ หรือผ่านการปลุกเสก (สวด) ของพระภิกษุหรือคฤหัสถ์ผู้มีวิชาอาคมอันแข็งแกร่งในการทำให้น้ำเกิดความศักดิ์สิทธิ์โดยผ่านการสวดมนต์อย่างมีสมาธิที่แน่วแน่

น้ำพุทมนต์ โดยปกติพุทธศาสนิกชนจะนิยมประพรมที่ศีรษะบ้างประพรมภายในบ้านบ้าง ประพรมบริเวณบ้านบ้าง ประพรมป้ายรั้วค้ำบัง เป็นต้น หรือใช้ดื่มบ้าง และอาบบ้าง โดยมีคติความเชื่อว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นน้ำสิริมงคล ซึ่งจะนำความโชคดีมา ตลอดจนช่วยป้องกันสิ่งไม่ดีที่เป็นอัปมงคล ภัยต่างๆ พินิจพิเคราะห์ไป

น้ำพุทมนต์เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสมัยหนึ่งกรุงเวสาลีเกิดทุพภิกขภัย ฝนแล้งข้าวกล้าตายเพราะถูกแดดเผา คนยากคนจนอดตาย ศพกลาดเกลื่อนทั่วพระนคร พวกอมนุษย์ได้กลืนซากคนตายก็พากันเข้ามาในพระนคร แต่นั้นผู้คนก็ตายเพิ่มมากขึ้น เพราะความปฏิกลันนั้น อหิวาตกโรคก็ระบาดเกิดแก่สัตว์ทั้งหลาย ชาวกรุงเวสาลีถูกภัย 3 อย่าง คือทุพภิกขภัย อมนุษย์ภัยและพยาธิภัยเบียดเบียนเหล่าเจ้าลิจฉวีก็เข้าไปเฝ้าพระราชา กราบทูลว่า เกิดภัย 3 อย่างในพระนครนี้แล้ว แต่ก่อนนี้นับได้ 7 ชั่วราชสกุล ไม่เคยเกิดภัยเช่นนี้ พระองค์ไม่ทรงตั้งอยู่ในธรรมหรือเปล่านั้นจึงเกิดขึ้นพระราชาทรงประชุมเจ้าลิจฉวีขอให้พิจารณาทบทวนพระราชาไม่ทรงตั้งอยู่ในธรรม เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นพิจารณาทบทวนถึงประเพณีทุกอย่าง ก็ไม่เห็นข้อบกพร่องและไม่เห็นโทษของพระราชาแต่อย่างใด จึงพากันคิดว่า ภัยนี้จะระงับไปได้อย่างไร ในที่ประชุมเจ้าลิจฉวีบางพวกก็อ้างถึงศาสดาทั้ง 6 ว่าถ้าศาสดาเหล่านั้นย่างเท้าเข้ามาภัยก็จะหายไปบางพวกตรัสว่า ได้ยินว่า พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติแล้วในโลกพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นทรงแสดงธรรมเพื่อประโยชน์แก่อกุลแก่ปวงสัตว์ ทรงมีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมาก หากพระองค์เสด็จมาโปรดภัยทุกอย่างก็จะสงบระงับไปพวกเจ้าลิจฉวีจึงได้ส่งเจ้าลิจฉวีชื่อว่า มหาลิ ซึ่งเป็นผู้ที่พระเจ้าพิมพิสารโปรดปราน และอำมาตย์ผู้หนึ่งเดินทางไปขอรับรองพระเจ้าพิมพิสารให้กราบทูลอาราธนาพระพุทธองค์เสด็จไปกรุงเวสาลี พระบรมศาสดาทรงพิจารณาว่า หากได้ตรัสรู้ตนสูตรในกรุงเวสาลี นอกจากความเดือดร้อนจักสงบลง มหาชนชาววัชชีเมื่อได้ฟังพระสูตรนี้แล้วจักได้บรรลุมรรคผลเป็นจำนวนมาก จึงทรงรับคำกราบทูลเชิญของพวกเจ้าลิจฉวี พระเจ้าพิมพิสารทรงสดับว่าพระพุทธองค์ทรงรับคำเชิญแล้วได้ตระเตรียมหนทางที่เสด็จให้ราบเรียบ ทรงตามเสด็จส่งพระพุทธองค์พร้อมด้วยภิกษุ 500 รูป ไปทางแม่น้ำคงคา พระราชารับสั่งให้ไปรดดอกไม้ ยงธงชัยและเศวตฉัตรสองชั้น เพื่อต้อนรับแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าตลอดทางใช้เวลาเดินทาง 5 วัน จึงถึงกรุงเวสาลี เหล่าเจ้าลิจฉวีออกมาต้อนรับเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงแม่น้ำ

ชาวเมืองเวสาลีแต่ดั้งเดิมนับถือศาสนาเซน พระมหาวิระ ศาสดาของศาสนาเซนก็เป็นชาวเมืองเวสาลี พระพุทธศาสนาไม่มีโอกาสที่จะเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในเมืองเวสาลีได้เลย กระทั่งเกิดทุพภิกขภัยร้ายแรง คืออหิวาตกโรคระบาดใหญ่ ผู้คนล้มตายมากมาย คณะเจ้าลิจฉวีทั้งหลายได้เชิญ

ศาสดาในศาสนาต่างมาทำพิธีบวงสรวง เพื่อปิดเปาโรคภัยก็ไม่ประสบผลสำเร็จ ในที่สุดพระมหาลีเป็นตัวแทนเจ้าลิจฉวีไปกราบทูลอาราธนาพระพุทเจ้า พร้อมด้วยภิกษุ 500 รูป เดินทางสู่อาณาจักรวัชชี ทรงช่วยระงับโรคภัยนั้น ด้วยตรัสให้พระอานนท์สวดรัตนสูตรและพรมน้ำมนต์ในระหว่างกำแพงเป็นเวลา 3 วัน อหิวาตกโรคจึงสงบลง ชาวเมือง เวสาลีพากันปลื้มปิติในพุทธานุภาพ พากันเข้าไปฟังธรรมเทศนาของพระพุทองค์อย่างเนืองแน่น พระพุทศาสนาจึงได้เข้าไปในเมืองเวสาลีตั้งแต่นั้นมา

น้ำพุทมนต์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมในความเป็นมงคลและเป็นสิ่งที่ผู้หวังความสุขความสบายใจ เพียงเพื่อได้รับน้ำพุทมนต์ที่พระท่านเสกแล้ว น้ำพุทมนต์เริ่มขึ้นที่เมืองเวสาลี ดังปรากฏในรัตนสูตรที่ว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับอยู่ ณ พระเวฬุวันมหาวิหาร นครราชคฤห์ พระนครนี้นิยมเรียกว่า เบญจคีรีนคร โดยมีภูกเขา 5 ลูก แวดล้อมเป็นราชสีมามณฑลอยู่ในอาณาจักรมคธรัฐ เมื่อครั้งพระนครเวสาลี แคว้นวัชชี เกิดทุพภิกขภัยพิบัติ คือฝนแล้ง ข้าวกล้าในนาตายหมด เพราะไม่มีน้ำเป็นส่วนมาก เมื่อตายแล้วหาญาติที่จะอนุเคราะห์ศพไม่มี คนที่มีกำลังก็ไม่มี ความสงสารศพ มัววุ่นแต่งงานตัว เห็นว่าธุระไม่ใช่ ไม่ใส่ใจ ตกลงคนตายที่ไหน ศพก็ถูกทอดทิ้งอยู่ที่นั่น ยิ่งกว่านั้น อหิวาตกโรคก็เข้าคุกคาม เพราะโทษที่ศพปฏิกุลตามถนนหนทางในแม่น้ำลำคลอง เพราะความสกปรก นานาประการ มนุษย์ได้ตายลงเพราะอหิวาตกโรคเป็นอันมาก ครั้งเมื่ออากาศพื้นปฏิกุลด้วยศพมากเข้า ปิตาจจำพวกที่กินซากศพเป็นอาหารก็พากันเข้ามาในพระนครกินซากศพ ยิ่งกว่านั้นยังหันเข้าใส่คนป่วยไข้ ชิมรสเนื้อมนุษย์ที่ยังไม่เปื่อยเน่าดูบ้างและแล้วก็เลยลามไปถึงมนุษย์ที่ไม่ป่วย แต่สกปรก เช่น ตื่นไม่ล้างหน้า นอนไม่ล้างเท้า น้ำไม่อาบ กินข้าวแล้วไม่บ้วนปาก ผ่าฝอนไม่ซัก และบ้านเรือนไม่กวาดไม่ถู เป็นต้น ในที่สุดมนุษย์ที่ไม่ป่วย แต่สกปรก ก็เริ่มถูกปิตาจเข้าสิงสู่บโหลิตเป็นอาหาร มนุษย์เริ่มตายลงเพราะปิตาจอีกประการหนึ่ง ชาวเมืองเวสาลีประสบภัยร้ายกาจ 3 ประการ คือ ฝนเคือง อหิวาตกโรค ปิตาจ พากันอพยพไปอยู่ในเมืองอื่นก็ไม่ค่อย ครั้งนั้น ชาวเมืองพากันโจทก์กล่าวโทษ พระราชาที่ประทุพระราชวังว่า ภัยพิบัติ 3 ประการ ได้เกิดขึ้นแก่ชาวเมืองแล้ว ซึ่งแต่ก่อนไม่เคยมี พระราชาจึงประพุดิพิตพระราชาประเพณีอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแน่ พระมหากษัตริย์ก็ได้ตั้งกรรมการพิจารณาหาความผิดของพระองค์ก็ไม่ปรากฏว่าพระองค์ทรงประพุดิบทพร้อยแต่ประการใด ในที่สุดก็พากันบวงสรวงเทพดาอารักษ์และวิงวอนครูอาจารย์ที่ตนนับถือว่าเป็นผู้พิเศษ สุดท้ายใครจะเล็งเห็นให้ช่วยปลดเปลื้อง แต่ก็ไม่สามารถจะบรรเทาภัยนั้นได้ ครั้นอำมาตย์หนึ่ง ได้กราบทูลพระเจ้าลิจฉวีว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์ บริสุทธีจากสรรพกิเลส มีพระหฤทัยประกอบด้วยพระมหากรุณาเสมอด้วยมหาสมุทร ทรงตรัสรู้สัมโพธิญาณ เป็นพระสัมมาสัมพุทเจ้า เสด็จประกาศพระธรรมบริสุทธีบริบูรณ์สิ้นเชิง เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย บัดนี้ เสด็จประทับ ณ พระเวฬุวันมหาวิหาร พระนครราชคฤห์ พระเจ้าพิมพิสารมหาราช ทรงสักการะบำรุงอยู่ พระองค์ทรงมีอภินิหาร บารมีสูงยิ่งนัก ถ้าจะได้กราบทูลอัญเชิญให้เสด็จมายังพระนครนี้ ข้าพระองค์เชื่อเหลือเกินว่า ภัย 3 ประการนี้จะต้องสงบ เพราะอานุภาพของพระองค์โดยแท้ ลำดับนั้น พระเจ้าลิจฉวีจึงโปรดให้เจ้าชายมหาลี

พร้อมด้วยอำมาตย์ 5 นาย เป็นราชทูต เชิญเครื่องราชบรรณาการไปเฝ้าพระเจ้าพิมพิสารมหาราช ณ กรุงราชคฤห์ กราบทูลขอประทานโอกาสให้พระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จไปบำบัติภัยพิบัติในพระนครเวสาฬะ โดยเวลาเพียง 3 วัน คณะราชทูตนั้นก็เฝ้าพระเจ้าพิมพิสารยังพระนครราชคฤห์ ทูลของพระราชทานพระกรุณาตามพระราชบัญชาของพระเจ้าลิจฉวี พระเจ้าพิมพิสารทรงรับสั่งว่า “ฉันเห็นใจพวกท่าน และยินดีสนับสนุนในเรื่องนี้ ถ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าจะทรงพระกรุณาเสด็จ ขอให้พวกท่านไปกราบทูลอัญเชิญดู ความจริง เจ้าชายมหาลิกก็ทรงรู้จักพระองค์ท่านมาก่อน ฉันคิดว่าการเข้าเฝ้าจะไม่ลำบากหรือหนักใจแต่ประการใด หากพระบรมศาสดาทรงเล็งเห็นประโยชน์ในการเสด็จแล้ว” ครั้นแล้วโปรดให้ราชบุรุษนำคณะราชทูตนครเวสาฬะ เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ณ เวฬุวันมหาวิหาร พระผู้มีพระภาคเจ้ารับสั่งว่า “มหาลิก ตถาคตรับปฏิญญาของพระเจ้ากรุงราชคฤห์ เพื่ออยู่ในที่นี้เสียแล้ว ถ้าพระเจ้ากรุงราชคฤห์จะทรงพระกรุณาประทานโอกาสเธอ ตถาคตก็จะไป” เจ้าชายมหาลิกกราบทูล “ข้าพระองค์ได้รับพระราชทานโอกาสแล้ว พระเจ้าข้า พระบรมศาสดารับสั่ง แม้เช่นนั้น มหาลิกก็ควรจะทูลให้พระองค์ทรงทราบเสียก่อนที่จะออกเดินทาง เมื่อพระเจ้าพิมพิสาร ราชแห่งมคธรัฐทรงทราบจากเจ้าชายมหาลิกว่า พระบรมศาสดาทรงพระกรุณาเสด็จ จึงรีบเสด็จมาเฝ้าทูลขอให้ยับยั้งสัก 3 วัน เมื่อตกแต่งทางเสด็จตลอดที่พักแรม ตามระยะทางจนถึงแม่น้ำคงคาสุดพระราชอาณาเขต ครั้นได้เวลากำหนด พระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ 511 รูป ก็เสด็จพระนครเวสาฬะโดยมรรคานั้น ด้วยพระเกียรติยศอันสูง ซึ่งพระเจ้ากรุงราชคฤห์ทูลถวายโดยระยะทาง 5 โยชน์ กำหนดวันละ 1 โยชน์ เสด็จประทับแรมตามระยะทางรวม 5 วัน ก็ถึงฝั่งแม่น้ำคงคา เสด็จลงเรือพระที่นั่ง ซึ่งพระเจ้าพิมพิสารจัดถวาย งดงามสมพระเกียรติยศยิ่งนัก และเป็นครั้งแรกที่เสด็จทางน้ำด้วยเกียรติอันสูงเช่นนี้ พระเจ้าพิมพิสารทรงตามเสด็จพระพุทธดำเนินตลอดทาง และเสด็จลงประคองเรือพระที่นั่งให้เคลื่อนจากท่าแม่น้ำคงคา ทรงตามเรือพระที่นั่งไปในน้ำเพียงพระศอ ก็ประทับหยุดยืนทูลว่า หม่อมฉันจะมารับเสด็จพระองค์คราวเสด็จกลับ ณ ที่นี้อีก เมื่อเรือพระที่นั่งแล่นไปตามแม่น้ำจนลับทิวไม้แล้ว จึงเสด็จกลับพระนคร พระผู้มีพระภาค พร้อมด้วยพระสงฆ์สาวกเสด็จทางชลมารคสิ้นระยะทาง 1 โยชน์ก็ถึงท่าพระราชอาณาเขตพระนครเวสาฬะ จึงเสด็จขึ้นจากเรือรับสักการะปฏิสนธการ ซึ่งเจ้าชายมหาลิกหัวหน้าคณะราชทูตกราบทูลให้พระเจ้าลิจฉวีจัดถวายให้โอฬาร ยิ่งกว่าพระนครราชคฤห์จัดเสด็จตามระยะทาง 3 โยชน์ สิ้นเวลา 3 วัน ก็ถึงชนพระนครเวสาฬะ ขณะที่เสด็จเหยียบภาคพื้นพระนครเวสาฬะ ก้าวแรกก็ประทับยืนจ้องพระเนตรจับท้องฟ้า ทรงระลึกถึงพระบารมีที่บำเพ็ญแล้วเคลื่อนลมมาปกคลุมพระนครเวสาฬะ พร้อมกับส่งเสียงคำรามกระหึ่มเสียงฟ้าร้องเปรี๊ยะดังสนั่นแล้วท่าผ่นใหญ่ก็หลั่งลงดังเทน้ำเสมือนหนึ่งจงใจจะล้นพื้นแผ่นดินให้สะอาด ต้อนรับพระบรมศาสดา

ความจริงก็ดูสมจริงดังกล่าว ด้วยพอฟ่นซัดลงมามายเช่นนั้นแล้ว ไม่ช้าน้ำฝนก็ไหลลงทอธารและท่วมทันป่าเข้าพระนคร พัดเอาซากศพมนุษย์และสัตว์ ซึ่งปฏิภูลพื้นแผ่นดินอยู่ให้ไหลไปสู่ทะเลใหญ่สิ้นเชิง ดังนั้น เมื่อฝนขาดเม็ดแล้ว ภาคพื้นก็สะอาด ความอบอ้าวร่าร้อนของอากาศก็สงบ

บรรเทาโรคได้ถึงครึ่ง ด้วยพุทธานุภาพ ในเวลาเย็นวันนั้นเอง พระบรมศาสดารับสั่งกับพระอานนทเถระว่า “อานนท์ เธอจงเรียนเอารัตนสูตรนี้ไป แล้วจาริกไปในกำแพงเมืองเวสาลี เจริญมนตร์รัตนสูตรนี้ เพื่อความสวัสดิจากภัยอันใหญ่แก่ประชาชนเกิด” ในราตรีนั้น พระอานนท์เรียนเอารัตนสูตรจากพระบรมศาสดาแล้วก็ประคองบาตรของพระบรมศาสดา ซึ่งเต็มด้วยน้ำ ตั้งจิตประกอบด้วยเมตตา ระลึกถึงพระพุทธคุณ คือพระบารมี 11 อุปบารมี 11 และปรมัตถบารมี 11 ซึ่งทรงบำเพ็ญมาและบารมีในปัจจุบันชาตินี้จำเดิมแต่เสด็จลงสู่พระครรภ์ เป็นต้น จนทรงตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณประกาศโลกุตตรธรรม 9 ประการ เป็นที่สุด เจริญพุทธานุหารัตนสูตรนี้เที่ยวจาริกไปยังภายในกำแพง พร้อมด้วยพระเจ้าลิจฉวีทั้งหลายติดตามห้อมล้อม เดินพลาถพรมน้ำมนต์พลาถจนรอบพระนคร มนุษย์ที่กำลังประสบภัยแต่ปีศาจและโรค พอถูกหยदन้ำมนต์ที่พระเถระประพรมเท่านั้นก็หายจากโรคภัย มีกำลัง สดชื่น ติดตามแวดล้อมพระเถระ ไห่ร้องแซ่ซ้องสาธุการดังสนั่นมวลภูตผีปีศาจที่เข้ามาเบียดเบียนมนุษย์ครั้งได้ยินเสียงมนุษย์ก็สะดุ้งตกใจกลัว พวกมันเลี้ยวออกที่ยังดื้อแอบหลบอยู่ตามแฉ่งฝาเรือนและประตูเมื่อถูกหยदन้ำมนต์ของพระเถระก็เจ็บปวดแทบดับจิต ประดุจสุนัขถูกฟาดหลังด้วยแส้เหล็ก พวกมันแผ่นหนีอย่างไม่คิดชีวิต ด้วยความกลัวสยองเกล้า ตั้งหน้าวิ่งหนีออกจากเมืองโดยไม่เหลียวหลัง ครั้งไปประดังแน่นอัดเหยียดที่ประตูเมือง และเมื่อไม่สามารถจะทนรออยู่ได้ก็พากันพังบานประตูหนีไปจนสิ้นเชิง ครั้งพระเถระจาริกเจริญรัตนสูตร ประพรมน้ำมนต์รอบพระนครแล้วก็พามหาชนซึ่งติดตามมาเป็นอันมากเข้าเฝ้าพระบรมศาสดาอยู่ที่ประทับ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงพระกรุณาประทานพระธรรมเทศนาตั้งแต่เบื้องต้น จนประกาศจตุราริยสัจให้มหาชนชื่นชมโสมนัสปริดาปราโมทย์เกิดศรัทธากล้าหาญ ประกาศตนเป็นพุทธมามกะเป็นอันมาก พระบรมศาสดาทรงพระกรุณาประทานพระธรรมเทศนาอยู่ถึง 7 วัน ครั้งทรงทราบว่ ภัย 3 ประการสงบแล้วและประชาชนมีความผาสุกดีแล้ว ก็ทรงอำลาพระเจ้าลิจฉวี เสด็จพระพุทธดำเนินกลับพระนครราชคฤห์ด้วยพระเกียรติยศ ซึ่งพระเจ้าลิจฉวีและมหาชนพร้อมกันจัดถวายบูชาอย่างมโหฬาร แม้พระเจ้าพิมพิสารและข้าราชการบริพารตลอดชาวพระนครราชคฤห์ก็มีความยินดีพากันไปต้อนรับพระบรมศาสดาริมฝั่งแม่น้ำคงคาให้เสด็จกลับมาประทับ ณ พระเวฬุวันมหาวิหาร” (พระไตรปิฎกภาษาไทย, 25/1-18 / 9 -14)

จากที่กล่าวมาสังเกตได้ว่าการเจริญน้ำพุทมนต์นั้นเกิดจากพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงให้พระอานนทได้เจริญน้ำพุทมนต์ที่เมืองเวสาลีด้วยการประพรมน้ำพุทมนต์ทั่วพระนครเพื่อขจัดทุกข์ภัยที่เกิดขึ้นให้หมดไปและเพื่อให้เกิดสิริมงคลต่อชีวิต ดังนั้น การเจริญน้ำพุทมนต์จึงได้ดำเนินการมาตั้งสมัยพุทธกาลกระทั่งปัจจุบันก็ยังมีกรเจริญน้ำพุทมนต์อยู่ ในช่วงที่ประกอบพิธีกรรมสำคัญ

กระบวนการขั้นตอนในการเจริญน้ำพุทมนต์

การเจริญน้ำพุทมนต์ในพระพุทธศาสนาเป็นขั้นตอนหนึ่งเพื่อให้เกิดสิริมงคลในพิธี ในการประกอบพิธีต้องมียोगประกอบสำคัญ เป็นต้นว่าการจัดเตรียม เครื่องประกอบพิธี การสวด ผู้ประกอบพิธี ตลอดจนผู้ร่วมพิธี ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้พิธีนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ ดังพระพรหมคุณาภรณ์ ได้กล่าวถึง “พิธีกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้คนเตรียมกาย วาจา และ ใจ ให้เกิดความพร้อมเพรียงกันที่จะประกอบพิธีกรรม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2551) ขั้นตอนในการเตรียมเจริญน้ำพุทมนต์ จะต้องประกอบด้วย

1. **ขั้นการจัดสถานที่เจริญพุทมนต์** การจัดเตรียมสถานที่ประกอบพิธีเจริญพุทมนต์ของพุทธศาสนิกชนทั่วไป เริ่มจากการจัดโต๊ะหมู่บูชา มีพระพุทธรูป สมชัย เกื้อกูล: (2555) เป็นประธานที่แสดงถึงสัญลักษณ์แทนสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสนะพระสงฆ์ผู้ที่ประกอบพิธี สถานที่ที่จะประกอบพิธีเจริญพุทมนต์จะเป็นบ้าน ที่ทำงาน หรือ วัด ถือว่าเป็นสถานที่ผู้จะประกอบพิธีกรรมจะจัดขึ้น การเตรียมสถานที่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนสถานที่เพื่อเตรียมจะประกอบพิธีกรรมให้สำเร็จไปด้วยดี

2. **ขั้นเตรียมเครื่องประกอบพิธีกรรม** องค์ประกอบของพิธีกรรมเจริญพุทมนต์ให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้นต้องประกอบด้วยพิธีสมათานศีล การสมათานศีลต้องเตรียมพานเครื่องสักการะ 1 ที่ เพื่อถวายพระสงฆ์ ดอกไม้ธูปเทียนใส่พาน 1 ที่ เพื่อเป็นเครื่องสักการบูชาพระรัตนตรัย จากนั้นจึงอาราธนาขอศีล เตรียมธูปเทียนจุดบูชาพระรัตนตรัย และเครื่องไทยธรรมเพื่อถวายพระสงฆ์ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553) ในขณะที่พระสงฆ์เจริญพุทมนต์ จะต้องเตรียมด้ายสายสิญจน์เป็นวัตถุนิตหนึ่งนำมาใช้ในงานมงคลต่างๆ สายสิญจน์เป็นสายที่ทำด้วยด้ายดิบโดยจับเส้นด้ายด้วยการสาวออกซีกเป็นห่วงๆ ให้สัมพันธ์เป็นสายเดียวกันจากด้านในเส้นเดียว จับออกครั้งแรกเป็น 3 เส้น ม้วนเข้ากลุ่มไว้ ถ้าต้องการใช้งานมงคลจะนิยมใช้สายสิญจน์ 9 เส้น เตรียมขันน้ำพระพุทธมนต์ผู้ที่ทำบุญจะนำน้ำใส่ภาชนะสำหรับที่จะทำน้ำพุทมนต์ด้วยแล้วโยงสายสิญจน์จากฐานพระพุทธรูปมายังภาชนะน้ำมนต์ พึงวางกลุ่มสายสิญจน์ไว้บนพานสำหรับรองสายสิน ซึ่งอยู่ทางหัวอาสน์สงฆ์ใกล้ภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์ การวนสายสิญจน์ถือหลังวนจากซ้ายไปขวาของสถานที่หรือภาชนะน้ำพุทมนต์ เตรียมเทียนน้ำพุทมนต์ หล้าคาหรือกำมะยมเพื่อประพรมน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อเตรียมประกอบพิธีเสกน้ำพุทมนต์ให้เกิดสิริมงคลและป้องกันภัยต่างๆ ดังในอรรถกถารตนสูตรที่ว่า “พระอาณนที่ได้ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ทั่วกำแพงเมืองเวสาลี” (วชิรญาณวโรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา, 2556) เพื่อใช้ในการปัดสิ่งรังควานที่ไม่ดีออกไป จะเห็นได้ว่าการเตรียมเครื่องประกอบพิธีกรรมก็เป็นการเตรียมความพร้อมของพิธีที่จะใช้ในงาน

3. ขั้นตอนสวดทำน้ำพุทมนต์ การสวดมนต์ถือกันว่าเป็นการออกเสียงที่เป็นทำนองเสียงสูง – ต่ำ ตามทำนองของการสวดมนต์เพื่อให้เกิดแรงศรัทธา สมาธิ และมีจิตเมตตาในขณะที่ผู้สวดมนต์ได้ท่องมนต์ในพระสูตร โดยปกติพระสงฆ์จะนิยมบทสวดมนต์ในเจ็ดตำนานบ้าง สิบสองตำนานบ้าง (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2551) โดยเฉพาะพระสงฆ์จะทำน้ำพุทมนต์จะสวดบทมงคลสูตรที่ขึ้นต้นด้วย อเสวนา จ พาลานํ เป็นต้น พระสงฆ์ก็จะทำน้ำพุทมนต์ให้เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้เป็นเจ้าภาพและแก่ผู้มาร่วมงานพิธี

4. ขั้นตอนเจียนน้ำพุทมนต์ เจียนน้ำพุทมนต์จะนิยมใช้เทียนขี้ผึ้งแท่ง น้ำหนัก 1 บาทขึ้นไป จัดตั้งไว้กับอุปกรณ์สำหรับตั้งน้ำมันที่หนักติดกับขันน้ำมัน เมื่อพระสงฆ์เริ่มสวดมนต์ ทุกคนที่อยู่ในบริเวณพิธีนั่งประนมมือฟังพระสวดด้วยความเคารพ เมื่อพระเริ่มสวดมงคลสูตรขึ้นต้นบท อเสวนา จ พาลานํ เจ้าภาพจึงเข้าไปจุดเทียนน้ำพุทมนต์ที่บาตรหน้าพระประธานสงฆ์ที่เจริญพุทมนต์ จากนั้นก็ประเคนบาตรน้ำพุทมนต์เพื่อท่านจะทำน้ำพุทมนต์ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553) จะเห็นว่าการจุดเทียนน้ำพุทมนต์นั้นจะเริ่มจุดเทียนตอนที่พระสงฆ์สวดมงคลสูตรและเจ้าภาพก็มีส่วนร่วมในงานมงคลด้วยแรงศรัทธาให้ผู้มาร่วมพิธีเกิดความเลื่อมใสจิตใจที่เป็นบุญกุศลที่ได้มาร่วมทำบุญเกิดจิตกุศล โดยที่เจ้าภาพได้ถวายบาตรน้ำพุทมนต์ให้พระสงฆ์เพื่ออนุญาตให้พระสงฆ์ได้ประกอบพิธีการสวดทำน้ำพุทมนต์เพื่อปัดเป่าสิ่งที่จะทำให้เกิดทุกข์ภัย ดังเมื่อครั้งที่พระอานนได้ทำน้ำมันให้แก่เจ้าลิจฉวีที่เมืองเวสาลี

5. ขั้นตอนพิธีดับเทียนน้ำพุทมนต์ เมื่อพระสงฆ์ได้สวดเจริญพุทมนต์ ซึ่งเจ้าภาพงานก็จะเตรียมภาชนะน้ำมันเอาไว้เพื่อให้พระสงฆ์ได้ทำน้ำพุทมนต์ให้ในขณะที่สวดมนต์ โดยปกติการทำน้ำพุทมนต์หัวหน้าสงฆ์จะเป็นผู้ทำน้ำพุทมนต์ พอพระสงฆ์ได้สวดรัตนสูตรถึงตอน ชินํ ปุราณํ นวํ นตฺถิ สมถว... หัวหน้าพระสงฆ์ก็จะใช้มือขวาปลดเทียนน้ำพุทมนต์ออกจากที่ปักแล้วจับเทียนรวมกับสายสิญจน์เอียงให้หยดลงน้ำที่ละลายๆ พร้อมกับสวด พอสวดถึงคำว่า นิพ...ในคำที่ว่า นิพพณฺธิ อีรํายถายมปิโก ก็จะมีเทียนลงดับในภาชนะน้ำพุทมนต์ทันที (กรมการศาสนา, 2533) พอถึงคำว่า ปทีโป จิงยกขึ้นแล้ววางหรือติดเทียนไว้ตามเดิม (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2551)

6. ขั้นตอนน้ำพุทมนต์ น้ำพุทมนต์ต้องเป็นน้ำที่สะอาด น้ำพุทมนต์จะสมบูรณ์ต้องผ่านการประกอบพิธีกรรมสวดมนต์ในมงคลสูตร และภาชนะที่ใส่น้ำต้องเป็นบาตรพระหรือขันน้ำมัน จะไม่ใช่ขันเงินหรือขันทองเพราะถือว่าเป็นวัตถุอนามาสไม่สมควรจับต้อง (กรมการศาสนา, 2533) น้ำที่จะนำมาทำพิธีเสกน้ำพุทมนต์ต้องเป็นน้ำที่มาจากธรณี (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553) จึงจะเกิดความศักดิ์สิทธิ์ เมื่อนำไปใช้จะเกิดแต่ความสุขสวัสดิ มีโชค มีลาภ ในขันน้ำพุทมนต์จะใส่ใบเงิน ใบทอง ลงไปในขันน้ำพุทมนต์ และใส่น้ำมันส้มป่อยลงไปด้วย โดยเชื่อว่าจะป้องกันอันตราย ปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายให้หมดไป

7. **ชั้นประพรมน้ำพุทมนต์** ในอรรถกถาได้พรรณนาถึงอานุภาพของน้ำพุทมนต์ที่พระอานนทได้ประพรมที่ว่า “ผู้คนที่เป้นโรค เป็นไข้ ได้หายจากโรค ทำให้พวกอมนุษย์ได้หนีหายไปจากเขตพื้นที่ของเมือง เวสาลี” (วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา, 2556) การประพรมน้ำพุทมนต์จะนิยมทำหลังจากเสร็จพิธีเจริญพระพุทธมนต์เรียบร้อยแล้วหรือเสร็จพิธีเลี้ยงพระแล้วก็จะมีการให้พระสงฆ์ได้ประพรมน้ำพุทมนต์ให้แก่เจ้าภาพและบริเวณสถานที่บ้านเรือน สำนักงาน ร้านค้า เป็นต้น เพื่อเกิดสิริมงคล สำหรับพาหนะที่ใช้ในการประพรมน้ำพุทมนต์จะนิยมใช้หล้าคาหรือก้านมะยม มักเป็นกำไว้ให้พร้อมเพื่อใช้ในการประพรมน้ำ โดยคติความเชื่อชาวพุทธที่ใช้หล้าคาก็เพราะว่าหล้าคานั้นเป็นหญ้ามงคล ซึ่งเป็นหญ้าที่พระพุทธเจ้าประทับนั่งใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ในวันตรัสรู้ พุทธศาสนิกชนจึงนิยมใช้หล้าคาในการใช้ประพรมน้ำพุทมนต์ ส่วนก้านมะยม ก็มีคติความเชื่อว่าจะทำให้เกิดเป็นสิริมงคลคนจะนิยมขึ้นชมขึ้นชอบตามคำเรียกชื่อของมะยม (กรมการศาสนา, 2533)

จะเห็นว่าขั้นตอนการเจริญน้ำพุทมนต์เป็นการแสดงถึงคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีด้านพิธีกรรมตามคติความเชื่อของพุทธศาสนิกชนว่าเป็นสิริมงคล โดยมีคติความเชื่อว่าน้ำพุทมนต์เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ช่วยในการดับทุกข์ ดับโรคร้ายต่างๆ และจะทำให้เกิดแต่สิ่งดีๆ เป็นสิริมงคลในชีวิต

คติความเชื่อพลังอำนาจในพระรัตนตรัยสำหรับพุทธศาสนิกชน

ผู้ที่มีความเคารพศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง เป็นผู้ที่มีเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา จะเชื่อมั่นในอำนาจของพระรัตนตรัย คือเชื่อในคุณของพระพุทธ โดยเชื่อว่าพระพุทธรูปทรงตรัสรู้ด้วยพระองค์เองหมดกิเลสอาสวะทั้งปวง เป็นผู้มียานุภาพมาก ดังนั้น พุทธศาสนิกชนที่มีความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนา จึงเชื่อว่าอานุภาพของพระรัตนตรัย 3 ประการเมื่อใช้ในการประกอบพิธีก็จะทำให้เกิดเป็นสิริมงคล เป็นต้นว่า การประกอบพิธีทำน้ำพุทธมนต์ ซึ่งคติความเชื่อต่อพระรัตนตรัย 3 ประการ คือ

1. อานุภาพพระพุทธรูป คติความเชื่อพุทธรูปในสังคมไทยเชื่อว่าคาถาที่ใช้ในการเจริญน้ำพุทธมนต์ที่กล่าวถึงพุทธรูป เช่น “นโม พุทธสส” หรือ นโม พุทธายะ” (พระครูอรุณธรรมรังสี (เอี่ยม สิริวงฺโณ), 2532) หรือใช้เป็นหัวใจพุทธรูปที่ว่า “อ สํ วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา” (พระครูอรุณธรรมรังสี (เอี่ยม สิริวงฺโณ), 2532) จากคติความเชื่อในอานุภาพของการเจริญพุทธานุสติเชื่อว่าจะเกิดมงคลไปตลอดภัยจากอันตรายต่างๆ คุณความดีในพุทธานุสติ 9 ประกอบด้วย

1) อรหํ เป็นพระอรหันต์ หมายถึงเป็นผู้ควรสั่งสอน เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ เป็นผู้ไกลจากกิเลสและบาปกรรม เป็นผู้หักล้างแกงล้อมสังสารวัฏ เป็นผู้ไม่มีข้อผิดพลาด ไม่มีบาปกรรมทั้งที่ลับและที่จำ เป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนผู้อื่นและผู้ควรได้รับความเคารพจากผู้อื่น

2) สมมาสมพุทโธ เป็นผู้ทรงตรัสรู้ของด้วยพระองค์เอง เป็นผู้ตรัสรู้ร้อยสี่ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ด้วยพระองค์เอง ไม่มีครูผู้สอน

3) วิชาจรณสมปนโน เป็นผู้ทรงเพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้ระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง เป็นผู้มีจรณะดีสำรวจในศีล

4) สุกโต เป็นผู้เสด็จไปแล้วด้วยดี หมายถึงเป็นผู้ดำเนินตามหลักอริยมรรคมีองค์ 8 เสด็จไปสู่พระนิพพาน เป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์แก่สัตว์โลก

5) โลกวิทู เป็นผู้ทรงรู้แจ้งโลก หมายถึงเป็นผู้รอบรู้โลกมนุษย์ สัตว์โลก สังขารโลก โอกาสโลกและรู้โลกแห่งความทุกข์และการดับทุกข์

6) อนุตตโร ปริสทมมสารถิ เป็นผู้ฝึกคนได้อย่างยอดเยี่ยม พระองค์ทรงรู้นิสัย อุปนิสัย อธิมุตติ อินทรีย์ของบุคคลทุกระดับ

7) สตถา เทวมนุสสานิ เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย พระพุทธองค์ทรงเป็นครูของบุคคลทุกระดับชั้นทั้งเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

8) พุทโธ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พระพุทธองค์เป็นผู้ตื่นจากอำนาจของความโลภ ความโกรธ ความหลง มีพระทัยบริสุทธิ์

9) ภควา เป็นผู้มีโชค หมายถึงเป็นผู้มีปัญญาล้ำเลิศ สามารถจำแนกธรรมที่ลึกซึ้งให้เป็นที่เข้าใจง่ายและมีพระกรุณาธิคุณจำแนกคำสั่งสอนแก่ไวไนยสัตว์ให้รู้ตาม

2. อานุภาพพระธรรมคุณ คติความเชื่อในธรรมคุณว่าหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของตนได้ เชื่อว่าพระธรรมสามารถปกป้องคุ้มครองชีวิตให้รอดปลอดภัยจากโรคร้ายที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งพระธรรมคุณมี 6 ประการ(พระไตรปิฎกภาษาไทย, 11/159:113) คือ

1) สุวากขาโต ภควตา ธมโม ธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสดีแล้วงามทั้งเบื้องต้น (ศีล) งามท่ามกลาง (สมาธิ) และงามในที่สุด (ปัญญา) พร้อมทั้งประกาศพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง

2) สันทิฏฐิโก ผู้ปฏิบัติพึงรู้เอง เมื่อผู้ใดปฏิบัติตามแล้วผู้นั้นย่อมเห็นเอง

3) อกาลิโก ไม่ประกอบด้วยกาล ผู้ปฏิบัติย่อมไม่ขึ้นอยู่กับกาลเวลา เมื่อปฏิบัติแล้วไม่ขึ้นกับเวลาพร้อมที่จะสำเร็จมรรคผลทันใด

4) เอหิพัสสิโก ควรแก่การเข้ามาดู ผู้ที่ต้องการพิสูจน์จะต้องเข้าไปปฏิบัติพิสูจน์ด้วยตนเองจึงจะสามารถรู้ความจริงได้

5) โอปนยิโก ควรน้อมเข้าไปดู ผู้ปฏิบัติควรน้อมเข้าไปให้ถึงการปฏิบัติให้เกิดขึ้นในใจ

6) ปจจตตํ เวทิตพโพ วิญญูหิ อันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน

3. อานุภาพพระสังฆคุณ คติความเชื่อต่อพระสงฆ์ในข้อวัตรปฏิบัติว่าท่านเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสงฆ์นั้นถือว่าเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ซึ่งคุณพระสงฆ์มีอยู่ 9 ประการ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2551) คือ

- 1) สุปฏิปันโน พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ
- 2) อุชุปฏิปันโน พระสงฆ์ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติตรง
- 3) ญายปฏิปันโน พระสงฆ์ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติถูกทาง
- 4) สามิจิปฏิปันโน พระสงฆ์ถือว่าเป็นผู้ควรเคารพนับถือ
- 5) อาหุเนยโย พระสงฆ์เป็นผู้ควรแก่ที่ควรคำนับ
- 6) ปาหุเนยโย พระสงฆ์เป็นผู้ควรต้อนรับ
- 7) ทกขิณเณยโย พระสงฆ์เป็นผู้ควรแก่ทักษิณาในการทำบุญ
- 8) อณชสิกรณเณยโย พระสงฆ์เป็นผู้ควรแก่การทำอัญชลี กราบไหว้
- 9) อนุตตรํ ปุณณุกเขตต์ โลกสส พระสงฆ์เป็นเนืองนาคของลูกโลก

จะเห็นได้ว่าคติความเชื่อเรื่องอานุภาพพระรัตนตรัยด้วยการสวดเจริญพุทธมนต์ ในการสวดทำนํ้าพุทธมนต์ย่อมมีอานุภาพมากด้วยอำนาจแห่งคุณของพระรัตนตรัยส่งผลให้นํ้าพุทธมนต์เกิดความศักดิ์สิทธิ์สามารถช่วยขจัดปัดเป่าภัยอันตรายทั้งหลาย และช่วยในการแสดงออกซึ่งอิทธิปาฏิหาริย์ให้เกิดขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะในสังคมไทยเชื่อว่านํ้ามนต์ที่ผ่านการปลุกเสกหรือผ่านการเจริญพุทธมนต์จะมีพลังอำนาจของพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ช่วยปกป้องภัยอันตรายทุกอย่างได้

ข้อพิสูจน์นํ้าพุทธมนต์ทางวิทยาศาสตร์

นํ้าพุทธมนต์ที่ผ่านการสวดพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ นํ้าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงโมเลกุลที่แตกต่างจากนํ้าที่ไม่ได้ผ่านการสวดพุทธมนต์ ซึ่งการสวดมนต์ของพระสงฆ์ที่ทำนํ้าพุทธมนต์จะมีเสียงขึ้น – ลง ของเสียงส่งไปสู่นํ้าพุทธมนต์โดยผ่านสายสัญญาณไปยังภาชนะนํ้าพุทธมนต์ส่งผลให้เป็นพลังงานคลื่นเสียงสูง-ต่ำ ตามบทเสียงสวดมนต์ จึงทำให้เกิดพลังงานที่เข้าไปเปลี่ยนแปลงโมเลกุลของนํ้าที่ทำให้เกิดความหนาแน่นของโมเลกุลในนํ้า กล่าวคือนํ้าพุทธมนต์ทำให้เกิดมีพลังงานที่เปลี่ยนแปลงจากนํ้าโดยทั่วไป การสวดพุทธคุณเข้าธาตุคนเราเกิดมาต้องอาศัยธาตุทั้ง 6 ธาตุเหล่านี้เปลี่ยนแปลงได้ด้วยการกระทำของตนเอง หากกระทำชั่ว ธาตุจะให้โทษแก่ผู้อาศัย ในทางตรงกันข้ามหากกระทำดี ธาตุจะให้คุณอำนาจของพุทธคุณ นํ้าทำให้อาตุของตนบริสุทธิ์ จิตจะผ่องใสและมีพลัง เมื่อจิตฝึกหัดดีแล้วย่อมใช้อำนาจไปในทางที่ถูกต้อง ใจคน ได้รับผล (พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ลี ธมมธโร), 2546) ในการทดลองพลังงานการสวดมนต์ของ ดร.มาซารุ เอโมโตะ (Dr.Masaru Emoto) ชาวญี่ปุ่น เรื่อง The hidden messages in water ถ่ายรูปผลึกของนํ้า ที่ผ่านการฟังเสียงพูด เสียงเพลง ที่มีเจตนารมณ์ต่าง ๆ กัน ผลึกของนํ้าก็จะแตกต่างกันมีทั้งสวยงามและไม่สวยงาม (Masaru Emoto,

2006) พลังการสวดมนต์หรือเจริญพุทธมนต์จะทำให้เกิดพลังงานได้ โดยที่นักวิทยาศาสตร์ได้ตั้งคำถามว่า ทำไมน้ำจึงรับว่าเป็นพลังจิตได้หลากหลายจนกลายเป็นน้ำมนต์ น้ำศักดิ์สิทธิ์ ที่สามารถนำไปใช้รักษาโรคได้ สำหรับน้ำมนต์ทำให้เกิดเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ได้ทางฟิสิกส์ได้ตั้งค่าควอนตัม ซึ่งหมายถึง อนุภาคที่เป็นส่วนย่อยของอะตอมที่มีอยู่ในอะตอมของทุก ๆ ธาตุในโลก ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าตัวมวล (สสาร) เป็นคลื่น (พลังงาน) แล้วแต่สิ่งแวดล้อม อนุภาคควอนตัมตัวเดียวอาจอยู่ได้หลายๆ ที่ในเวลาเดียวกัน และอนุภาคควอนตัมที่มีปฏิสัมพันธ์กันมาก่อน เมื่อถูกจับแยกให้อยู่ห่างกัน แม้จะไกลเท่าใดก็ตามก็จะรับส่งข้อมูลติดต่อกันได้ด้วยความเร็วมากกว่าแสง จากผลการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ผสมความเชื่อ เชื่อว่าน้ำที่กลายเป็นน้ำมนต์นั้นมีพลังที่รักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ และเป็นน้ำที่ผ่านพิธีเจริญพุทธมนต์ของพระสงฆ์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกสมาธิแน่วแน่และการสวดมนต์ก็ยังถือว่าเป็นการใช้สมาธิ(พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2546) ดังนั้นในขณะที่พระสวดมนต์ย่อมก่อให้เกิดพลังงานจิตที่ส่งผลไปยังน้ำพุทธมนต์ให้เกิดควอนตัมในน้ำได้

วิธีทดสอบน้ำพุทธมนต์ที่ผ่านการสวดเจริญพุทธมนต์(สุกัญญา คมสัน, 2553)

1) ตรวจโมเลกุล น้ำชนิดต่างๆ (น้ำกรอง/ sterile water /0.9% Normal saline/Intravenous Fluid) ด้วย Derik Field Microscope กำลังขยาย 111 – 411 เท่า ก่อนและหลังนำเข้าพิธีเจริญพระพุทธรูป โดยพระสงฆ์จำนวน 9 รูป

2) น้ำชนิดต่างๆ ที่ผ่านพิธีจะไม่มีการเปิดขวดหรือปนเปื้อน (Contaminate) ใดๆ ทั้งสิ้น

3) นำน้ำที่เข้าพิธีเจริญพุทธมนต์แล้ว (น้ำพุทธมนต์) บำบัดโรคแก่ทารกที่เจ็บป่วยร่วมกับแผนการรักษาของแพทย์ ขณะที่เจ้าหน้าที่ดูแลผู้ป่วยให้น้ำพุทธมนต์ให้บริกรรมคำว่า “พุทโธ” และอธิษฐานขอให้ผู้ป่วยหายจากโรคที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นอุบายในการคิดปรารภสิ่งที่ดีต่อผู้อื่น

4) เปรียบเทียบตัวชี้วัดตามกลุ่มอาการของโรค 7 ชนิด ระหว่างกลุ่มทารกเจ็บป่วยที่ใช้และไม่ใช้น้ำพุทธมนต์ (กลุ่มอาการโรค ได้แก่ภาวะหายใจลำบาก ปริมาณ Gastric content เหลือคั่งในกระเพาะอาหารภาวะตัวเหลือง จอประสาทตาเสื่อมผื่นแพ้แสงบำบัด PDA เปิด ภาวะหลอดเลือดดำอักเสบแดงจากการฉีดยา เป็นต้น) จากจำนวนทารกแรกเกิดที่มีภาวะเจ็บป่วยทั้งหมด 262 คน

5) เปรียบเทียบผลการทดลองที่ได้ แผลผลและสรุปผล ภายใต้รูปแบบกระบวนการวิจัย

ผลการพิสูจน์จากการทดลองน้ำพุทธมนต์พบว่า น้ำแต่ละประเภทที่ทดลองมีการเรียงตัวของโมเลกุลแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับกรรมวิธีการผลิตน้ำที่มีคุณภาพสูงจะมีการจัดเรียงโมเลกุลที่ดีกว่าแต่น้ำทุกประเภทที่ผ่านการสวดพระพุทธรูปด้วยพลังแห่งพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพสามารถเปลี่ยนโมเลกุลน้ำให้เป็น 6 เหลี่ยม และเรียงตัวอย่างเป็นระเบียบ สวยงาม ถึงแม้ระยะเวลาจะผ่านไปหลายปีหรือการทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงโดยการต้มหรือแช่ไมโครเวฟจะยังคงสภาพเดิมอยู่ได้

คุณสมบัติของน้ำพุทมนต์ที่ผ่านการเจริญพุทมนต์ ส่งผลดังนี้(สุกัญญา คมสัน, 2553)

1) สามารถผ่านผนังเซลล์ได้ง่าย สามารถนำพาสารอาหาร เอนไซม์ แร่ธาตุต่าง ๆ รวมทั้งออกซิเจนเข้าไปในเซลล์เพื่อนำไปใช้ได้ง่าย เมื่อออกจากเซลล์ก็จะพาเอาสารพิษ สารตกค้าง และของเสียจากกระบวนการเผาผลาญอาหารออกมาจากเซลล์ได้ รวดเร็วยิ่งขึ้น ผลคือเซลล์มีสุขภาพดี ชะลอการเสื่อมคุณภาพลงได้

2) มีแรงดึงดูดต่ำจึงสามารถทำละลายได้ดีทั้งออกซิเจน วิตามิน แร่ธาตุและนำพาสารอาหารเข้าไปยังเซลล์ได้มากขึ้น ขณะเดียวกันของเสียในเซลล์ก็สามารถละลายได้ง่ายในน้ำนี้เช่นกัน ดังนั้นจึงถูกนำพาออกมากำจัดนอกเซลล์และถูกนำออกจากร่างกายได้โดยสะดวก เซลล์จึงแข็งแรงและมีภูมิคุ้มกันดีขึ้น

3) มีปริมาณออกซิเจนสูง ส่งผลให้เซลล์ในร่างกายได้รับออกซิเจนเพื่อสร้างพลังงานได้เร็วและมากขึ้น ออกซิเจนยังช่วยให้ Anaerobic Bacteria หยุดการเจริญเติบโตในที่ที่มีออกซิเจน

4) มีคุณสมบัติเป็นด่างอ่อนๆ (pH 7.5-8.0) ร่างกายมนุษย์ (ยกเว้นกระเพาะอาหารและไต) มีค่าต่าง (pH7.4) น้ำโมเลกุลหกเหลี่ยมมีค่าเป็นด่างมากกว่า จึงช่วยเจือจางของเสียที่มีฤทธิ์เป็นกรดภายในเซลล์ของอวัยวะต่าง ๆ ให้สมดุล การเผาผลาญพลังงานทุกครั้งจะเกิดของเสียที่เป็นกรดสะสม การมีภาวะกรดในเลือดสูง ถ้าไม่มีน้ำดื่มที่เป็นด่างมาช่วยทำปฏิกิริยาต่อต้าน จะทำให้ร่างกายจำเป็นต้องดึงเอาแคลเซียมและแมกนีเซียมออกมาจากเนื้อของกระดูกฟันและกล้ามเนื้อเพื่อมาเจือจางความเป็นกรดในร่างกาย

5) ช่วยต่อต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant) เกิดจากออกซิเจนอิสระ ซึ่งให้ประจุลบไปหยุดวงจรของการเกิดอนุมูลอิสระ ซึ่งเป็นตัวทำลายเยื่อหุ้มเซลล์และความเสื่อมต่าง ๆ เช่น โรคกระเพาะ โรคข้ออักเสบ โรคเบาหวาน เป็นต้น ในบางครั้งออกซิเจนอิสระจะรวมกันเองกลายเป็นก๊าซออกซิเจน (O_2) ละลายอยู่ในน้ำ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเจริญพุทมนต์ด้วยน้ำพุทมนต์ย่อมมีผลและเป็นมวลสารพลังงานของการสวดมนต์ให้เกิดมีอานุภาพขึ้น โดยการใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ด้านฟิสิกส์มาจับมวลสารที่เป็นพลังงานจากเสียงที่พระสงฆ์สวดมนต์แล้วทำให้เกิดพลังงานขึ้นจากการสวดนั้น ดังนั้นจากคติความเชื่อว่าน้ำพุทมนต์ศักดิ์สิทธิ์ได้ก็เพราะมีพลังงานที่ซ่อนอยู่ในมวลสารแห่งจิตที่สวดมนต์มีสมาธิในการสวดและคลื่นเสียงสูง – ต่ำ ทำให้เกิดเป็นพลังอำนาจขึ้น

สรุป

คติความเชื่อเกี่ยวกับน้ำพุทมนต์สำหรับพุทธศาสนิกชน สืบเนื่องมาจากในสมัยพุทธกาล ได้มีเหตุการณ์เกิดพุทภิกขุภัยในกลุ่มเจ้าลิจฉวี ที่เมืองเวสาลี เกิดมีโรคระบาด ฝนไม่ตก และอมนุษย์เข้ามาในเมือง กระทั่งเจ้าลิจฉวีได้ประชุมกันและได้อาราธนานิมนต์พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาที่เมืองเวสาลี พร้อมกับพระสงฆ์ 511 รูป แล้วพระพุทธองค์ได้ทรงให้พระอานนที่ได้อุปถัมภ์พระพุทธเจ้าได้ประพรมน้ำมนต์ทั่วทั้งพระ

นครทำให้พวกมนุษย์ได้หนีไป นับว่าเหตุการณ์ครั้งนั้นจึงเป็นมูลเหตุให้ชาวพุทธเชื่อว่าการประกอบพิธีน้ำพุทมนต์นั้นศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อชาวพุทธจะประกอบพิธีหรือทำบุญที่สำคัญๆ ก็จะมีการจัดน้ำพุทมนต์ เพื่อให้พระสงฆ์ได้ประพรมน้ำพุทมนต์ให้เป็นสิริมงคล ป้องกันโรคภัยต่าง ๆ ทั้งให้เกิดมีโชค มีลาภ แก่ตนเองและครอบครัว บ้าน สำนักงาน เป็นต้น การประกอบพิธีน้ำพุทมนต์จะต้องเตรียมสถานที่ น้ำพุทมนต์ ภาชนะขันใส่น้ำพุทมนต์ ด้ายสายสิญจน์ อาสนะพระสงฆ์ที่มาเจริญพุทมนต์ เทียนไข และธูปเทียนหรือไม้ระย้า ในการใช้ประพรมน้ำมนต์ ตลอดทั้งชาวพุทธมีความเชื่อในพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งของชาวพุทธและมีอานุภาพมากทั้งอานุภาพพุทคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ดังนั้นชาวพุทธจึงเชื่อว่าพระรัตนตรัยนั้นเป็นสิ่งที่เปี่ยมมงคลสูงสุดจะประกอบพิธีน้ำพุทมนต์ก็ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยทั้ง 3 ประการ อย่างไรก็ตามข้อพิสูจน์เกี่ยวกับน้ำพุทมนต์ทางด้านวิทยาศาสตร์ว่าน้ำพุทมนต์นั้นมีความศักดิ์สิทธิ์หรือไม่หรืออย่างไร ซึ่งมีนักวิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับน้ำที่ผ่านกระบวนการสวดมนต์กับน้ำที่ไม่ได้ผ่านการสวดมนต์ย่อมมีความแตกต่างกันทางด้านฟิสิกส์ ดังนั้น ผู้ที่ได้ทำการศึกษาโมเลกุลของน้ำพุทมนต์ที่ผ่านการเจริญพุทมนต์มีความแตกต่างกับน้ำที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการอะไรเลย จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า การประพรมน้ำพุทมนต์ในพระพุทธศาสนามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตและมีพลังมวลสารในน้ำที่ผ่านการเจริญพุทมนต์

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2533). **ศาสนพิธี ฉบับกรมการศาสนา (แก้ไขปรับปรุง) พ.ศ.2533**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2553). **คู่มือนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี วิชาพุทธประวัติและศาสนพิธี**. กรุงเทพฯ: ไทยรายวันการพิมพ์.
- พระครูอรุณธรรมรังสี (เอี่ยม สิริวัฒนโณ). (2532). **มนต์พิธีแปล**, กรุงเทพฯ: อักษรสมัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551). **พิธีกรรมใครว่าไม่สำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- _____. (2551). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 34. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2551). **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด**. กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.
- พระสุทธิธรรมสังคีตัมภีรเมธาจารย์ (ลี ฌมธโร). (2546). **ทิพยมนต์อานาปานสติภาวนามยสติปัญญา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศิลป์สยามบรรจุกัญท์และการพิมพ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา. (2556). รมมปทฏฐกถา สดตโม ภาโค. พิมพ์
ครั้งที่ 25. นครปฐม: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมชัย เกื้อกูล. (2555). ศาสนพิธีจากประสบการณ์. นนทบุรี: เจริญผลกราฟฟิค.

สุกัญญา คมสัน. (2553). ทิพยมนต์กับการบำบัดโรค. วารสารสำนักการแพทย์ทางเลือก, 3 (2), 41 -
47.

Masaru Emoto. (2116). **The Message from Water Available** . ออนไลน์.แหล่งที่มา:
<http://www.masaru-emoto.net>.

